

OOSTAKKER

GOEDLEVENSTRAAT 90

ARCHEOLOGIENOTA BUREAUONDERZOEK PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Titel: Archeologienota Oostakker Goedlevenstraat 90

Erkend archeoloog: Bart Bot OE/ERK/Archeoloog/2016/00114

Auteurs: Bart Bot

Advies specialisten: /

Wetenschappelijke advisering: /

Projectcode bureauonderzoek: 2025C194

Projectcode landschappelijk booronderzoek: 2025C208

Locatiegegevens: Provincie Oost-Vlaanderen, Oostakker (Gent), Goedlevenstraat 90

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: xMin,yMin 107740.37,196412.08

xMax,yMax 107824.10,196491.02

Kadastergegevens: Gent, Afdeling 17, sectie E, perceelnrs. 174a en 176a.

Betrokken actoren: Bart Bot (erkend archeoloog), contactpersoon

Plaats en datum: Ledeberg, 18/03/2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Bart Bot Archeologie BV.

Bart Bot Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Geplande werken	3
3. Gemotiveerd advies	4
3.1. <i>Afweging onderzoekstechnieken</i>	6
3.2. Afbakening	7
4. Onderzoeksvragen	8
5. Methode en strategie	9
5.1. randvoorwaarden afbraak gebouwenbestand	9
5.2. Proefsleuvenonderzoek	10
6. Gewenste competenties	12
7. Vondsten	12
8. Bibliografie	12

1. INLEIDING

Deze archeologienota¹ wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande aanvraag van een omgevingsvergunning met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt. De totale oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt circa **4098m²**. Vandaar is men verplicht een archeologienota bij de aanvraag in te dienen.

2. GEPLANDE WERKEN

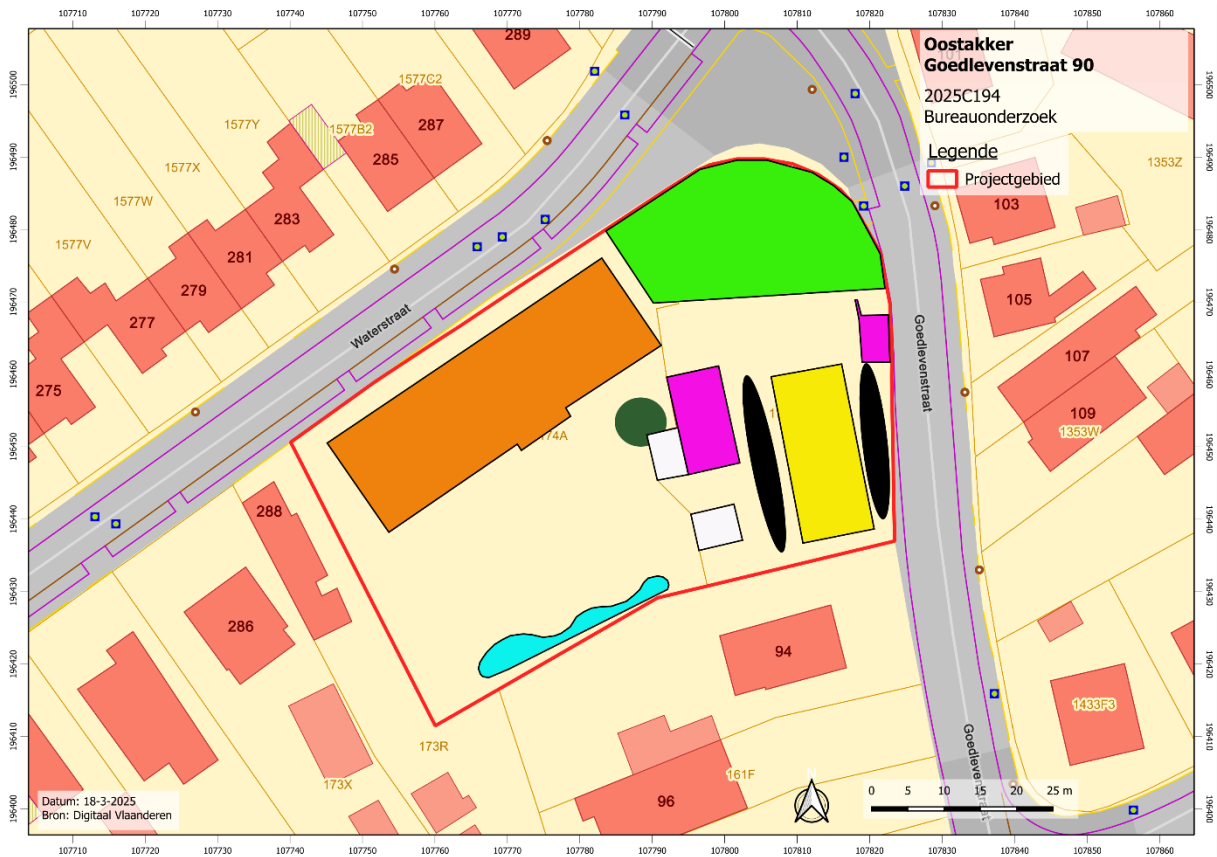
De opdrachtgever vraagt een omgevingsvergunning met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen. De bundel geplande werken is in bijlage terug te vinden. Een zone van 599m² wordt niet mee opgenomen in de ontwikkeling en afgestaan als groenzone. Het gaat om een deel groenzone in de noordoostelijke hoek.

Vervolgens wordt een deel van de bebouwing binnen het plangebied gesloopt. De perelaar aan de westelijke zijde van de te verbouwen schuur blijft behouden.

Nadien wordt een meergezinswoning en vier ééngezinswoningen gebouwd. De schuur en het bakhuis worden verbouwd (aanleg nieuwe vloerplaat -50cm). De meergezinswoning wordt onderkelderde (-3m) ten behoeve van o.a. parkeerplaatsen. Deze nieuwe kelder heeft een footprint van 672m². Binnen de kelderruimte worden een septische put (11,835m³), een waterput (59,467m³) en nieuwe nutsleidingen aangelegd. De ééngezinswoningen (samen goed voor 225m²) worden gefundeerd middels sleuffunderingen op vorstvrije diepte (-1m) en een vloerplaat (-5cm). Elke woning krijgt een waterput (10.000l) en een septische put (2000l) verbonden door nieuwe nutsleidingen. Rondom de ééngezinswoningen en meergezinswoning worden paden, terrassen en een pétanque veld aangelegd. Op het zuidelijke deel van het plangebied wordt een wadi aangelegd met een oppervlakte van 65m².

---

¹ Voor dit plangebied werd reeds akte genomen van een archeologienota: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/18835>. Deze archeologienota betreft een wijziging in de geplande werken. De contouren van het plangebied blijft ongewijzigd.

Figuur 1 GRB-kaart met een vereenvoudigde weergave van de geplande werken; wit: te slopen; donkergroen: te behouden perelaar; groen: afstaan groenzone; paars: te verbouwen; geel: ééngezinswoningen; oranje: meergezinswoning. (bron: geopunt)

3. GEMOTIVEERD ADVIES

In deze sectie volgt een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is. Na dit gemotiveerd advies volgt het concrete programma van maatregelen voor.

1° de volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

Alle nuttige en noodzakelijke onderzoeken werden uitgevoerd.

2° de aanwezigheid van een archeologische site:

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan aangetoond worden dat het archeologisch potentieel van het projectgebied groot is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan onderstaande afgeleid worden:

3° de waardering van de archeologische site:

Het projectgebied situeert zich in de Vlaamse Vallei, binnen een breed vlak en zandig gebied met hoogtewaarden tussen +3m en +10m TAW. Het plangebied is gelegen op een iets lagere zone op de zuidwest-noordoost gerichte lage kouterrug die zich ter hoogte van Sint-Amandsberg en Oostakker bevindt en oostwaarts overgaat in de Ruggenzone van Zeveneken.

Een eerste bruikbare kaart betreft de kaart waarop het Franse kampement tijdens de belegering van Gent in 1678 is te zien. Er zijn geen bronnen beschikbaar om aan te tonen of het plangebied al dan niet bewoond was voor de 18de eeuw. Een eerste bruikbare kaart, namelijk de Ferrariskaart uit 1777 toont aan dat het plangebied reeds bebouwd was met een hoeve. De latere kaarten en orthofoto's tonen eveneens de aanwezigheid van hoevegebouwen tot op heden. De overige zone van het projectgebied blijkt op basis van het historisch onderzoek in gebruik als tuinzone of weide/akkerland. De op heden aanwezige hoeve kan dus teruggaan tot de 18de eeuw en ouder.

Landschappelijk gezien is het plangebied niet uitgesproken interessant voor jager-verzamelaars. Het is gelegen op een iets lagere zone ter hoogte van een langgerekte kouterrug, maar is te beperkt om als duidelijke gradiëntzone beschouwd te worden. In de omgeving is tevens geen beek aanwezig. Op basis van de Quartair geologische gegevens kunnen wat de steentijden betreft, vondsten uit finaal paleolithicum en mesolithicum aanwezig zijn in de bovengrond van de bodem. De bodemkaart geeft ter hoogte van het projectgebied geen aanduiding van het bodemtype. Het landschappelijk booronderzoek toonde aan dat het potentieel op steentijdartefactensites heel laag is gezien de afwezigheid van een paleobodem. Er is nog kennispotentieel aanwezig voor de periodes vanaf het neolithicum. Het archeologisch niveau bevindt zich ter hoogte van de C-horizont, een zandige bodem op een diepte van -50 tot -70cm onder het huidige maaiveld.

Concluderend kan gesteld worden dat het plangebied een laag potentieel heeft op bewaarde steentijdartefactensites, en een hoger archeologisch potentieel heeft op aanwezigheid van sites uit perioden vanaf het neolithicum tot en met de nieuwste tijd. Daarenboven blijkt de huidige hoeve reeds voorgangers te hebben tot minstens in de 18de eeuw. Er dient ook rekening gehouden worden met eventuele resten van het Franse kamp tijdens het Beleg van Gent (1678).

4° de impactbepaling:

Indien zich archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied bevinden, zijn deze bedreigd door de geplande werken.

3.1. AFWEGING ONDERZOEKSTECHNIEKEN

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

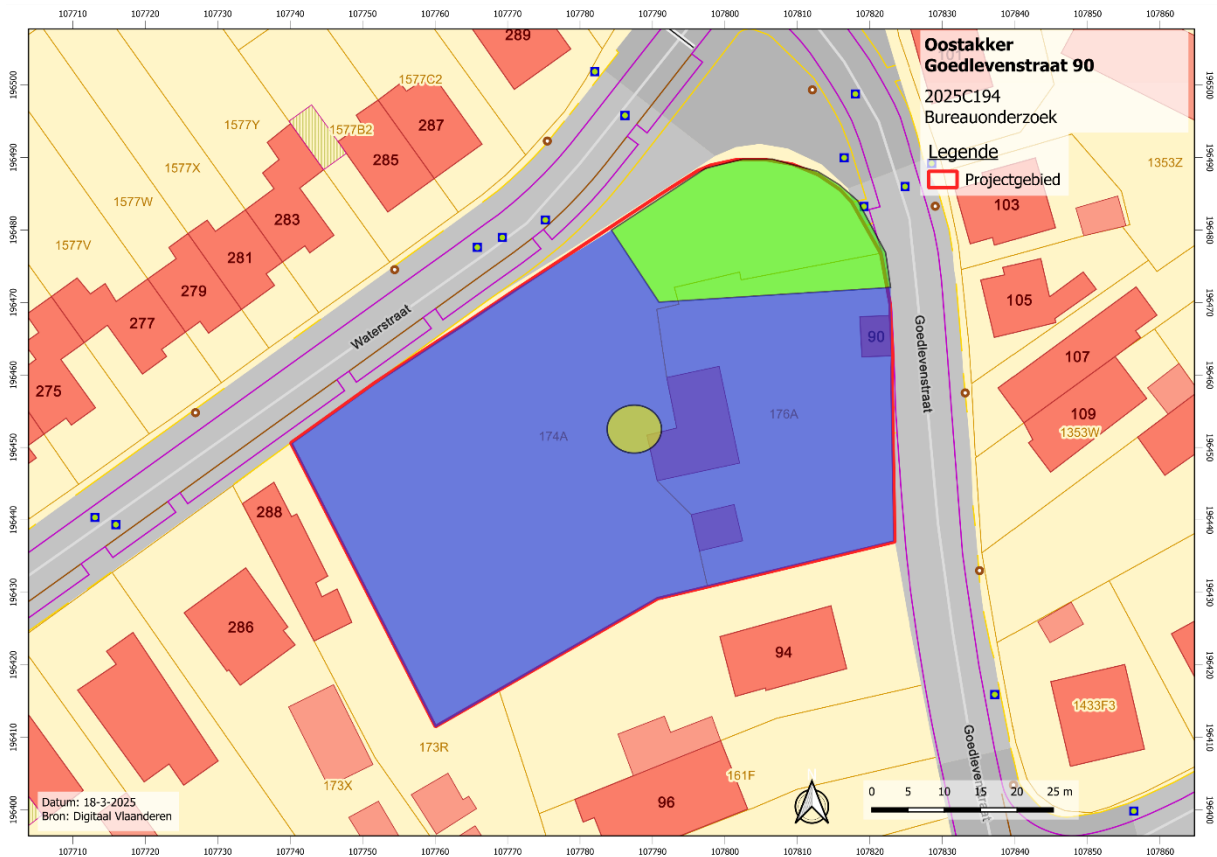
- *Archivalisch onderzoek:* Bijkomend archivalisch onderzoek is in dit stadium van het onderzoek niet van toepassing. Dergelijk onderzoek zou een te grote meerkost betekenen, bovendien is aan de hand van het historisch kaartmateriaal een duidelijk beeld verkregen van het onderzoeksgebied.
- *Landschappelijk bodemonderzoek Cfr. CGP 7.3:* Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname. Binnen het plangebied werd reeds een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd (zie verslag van resultaten). Daaruit kon geconcludeerd worden dat het potentieel op steentijdartefactensites zeer laag was.
- *Geofysisch onderzoek Cfr. CGP 7.4:* Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Veldkartering Cfr. CGP 7.5:* Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing, het terrein is grotendeels in gebruik als weiland, braakliggend of bebouwd.
- *Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek Cfr. CGP 8.4 en 8.5:* Op basis van de landschappelijke boringen kunnen uitspraken gedaan worden of er al dan niet een verkennend en/of waarderend booronderzoek dient plaats te vinden. Een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele bewaarde artefactensites in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waarneming kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd en afgebakend worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten om de onderzoeksstrategie te optimaliseren of een opgraving in functie van een artefactensite.

Deze sites dienen gezocht te worden op landschappelijke locaties waar de bewaringskansen m.b.t een artefacten-strooiing gunstig zijn. In het geval van “Oostakker Goedlevenstraat 90” is dergelijk onderzoek niet van toepassing gezien de resultaten van het landschappelijk booronderzoek.

- *Proefsleuven en proefputten Cfr. CGP. 8.6:* Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Gelet op de verwachting van klassieke sporenarcheologie (site zonder complexe stratigrafie), onmiddellijk onder de bouwvoor, is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier om eventueel bedreigd archeologisch erfgoed in kaart te brengen.

3.2. AFBAKENING

Het vervolgonderzoek heeft betrekking op een oppervlakte van **3490m²**. Een deel groenzone (599m²) wordt afgestaan aan de stad Gent. Er dient ook een buffer bewaard worden rondom de kruin van de te behouden perelaar.

Figuur 2 GRB-basiskaart met aanduiding van: Groen: af te staan aan stad Gent; Geel: te behouden perelaar; blauw: advieszone.

4. ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethoden zijn succesvol beëindigd wanneer de vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?

- Kunnen sporen in verband gebracht worden met de nabijgelegen archeologische sites en gekende archeologische waarden?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden? Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Worden er resten gevonden die in verband gebracht kunnen worden met het Frans belegeringskamp (Beleg van Gent 1678)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid

5. METHODE EN STRATEGIE

5.1. RANDVOORWAARDEN AFBRAAK GEBOUWENBESTAND

Het onderzoek gebeurt in uitgesteld traject. Het af te breken gebouwenbestand moet afgebroken worden tot op niveau van het maaiveld **alvorens het proefsleuvenonderzoek** van start gaat. De funderingen onder het straatniveau worden niet verwijderd of op andere manieren gemanipuleerd. Hetzelfde geldt voor eventueel aanwezige kelders, citernes of andere ondergrondse structuren, die nu niet gekend zijn en aan het licht zouden komen bij de afbraak. Verder moet op dergelijke manier te werk worden gegaan dat het vrijgekomen terrein niet of in zeer beperkte mate betreden wordt

door zwaar materieel als dumpers en graaf- en breekmachines. Te rooien bomen worden bovengrond geroid.

5.2. PROEFSLEUVENONDERZOEK

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, worden 6 proefsleuven aangelegd over het afgebakende onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middelpunt tot middelpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en zijn NW-ZO georiënteerd. Bijkomend worden waar nodig kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 12,5% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost. Het voorgestelde sleuvenplan gaat uit van de ideale omstandigheden, indien geen verstoringen en dergelijke werden vastgesteld bij de landschappelijke boringen. Het sleuvenplan kan, indien gemotiveerd, aangepast worden aan de terreinomstandigheden en de resultaten van het booronderzoek.

Het totale te onderzoeken terrein is 3490m² groot waarvan 10% oftewel 349m² dient onderzocht te worden door middel van proefsleuven. Aanvullend hierbij moet nog voor 2,5% oftewel 87,25m² aan kijkvensters, dwars- of volgsleuven aangelegd te worden. In totaal wordt zo 12,5% oftewel 436,25m² onderzocht. De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Iedere sleuf wordt onderzocht met een **metaaldetector**. Daarbij worden zowel het maaiveld, de teelaarde als het archeologisch niveau gedetecteerd.

Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bijvoorbeeld brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van het proefsleuvenonderzoek dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.

Figuur 3 Voorstel sleuven (wit) (bron: geopunt).

6. GEWENSTE COMPETENTIES

Het veldwerk wordt uitgevoerd door minstens 2 gediplomeerde archeologen, die permanent op de site aanwezig zijn. Daarnaast wordt conform de Code van Goede Praktijk een aardkundige betrokken bij het veldwerk, deze dient echter niet permanent op het terrein aanwezig te zijn.

- In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient zeker één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring te hebben met onderzoek op zandbodems. Beide archeologen dienen te beschikken over minstens 30 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek in landelijk gebied. Minstens één van de uitvoerende archeologen moet beschikken over een ruime kennis betreffende grondsporen en vondstmateriaal uit de, metaaltijden, de romeinse periode, de middeleeuwse periode.
- Gedurende alle fases van het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandleembodems.

7. VONDSTEN

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het onderzoek conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van de opgraving worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van de vondsten plaats.

8. BIBLIOGRAFIE

Agentschap Onroerend Erfgoed 2024

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt